

УДК 94: 355.357:061.1(430)“1949/...”

УЧАСТЬ НІМЕЧЧИНИ У ДІЯЛЬНОСТІ ПІВНІЧНОАТЛАНТИЧНОГО АЛЬЯНСУ: ІСТОРИКО-ПОЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД

Андрій Хім'як

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, м. Львів 79000, Україна, тел. (032) 239-41-32*

Розглянуто ситуацію в Європі після завершення Другої світової війни. Проаналізовано роль і місце Німеччини в «холодній війні». Висвітлено процес вступу ФРН в НАТО та його наслідки. Розглянуто діяльність Німеччини в НАТО після її об'єднання. Наведено стислий аналіз операцій НАТО, в яких задіяно німецькі збройні сили.

Ключові слова: Німеччина, НАТО, «холодна війна», військові операції НАТО, миротворчі місії, зовнішня політика Німеччини.

Після поразки у Другій світовій війні Німеччина була розділена на окупаційні зони країнами-переможцями. Вже на завершальному етапі війни можна було чітко побачити розбіжності між союзниками. Було зрозуміло, що конфронтація між Заходом та Сходом є неминучою; все гострішими ставали протиріччя між США, Великобританією та Францією, з одного боку, та СРСР – іншого. Після завершення війни саме на території Німеччини пройшла лінія протистояння двох світових систем, в історії розпочався новий період – період «холодної війни». Саме остання змусила західні країни по-новому оцінити роль Німеччини в системі міжнародних відносин. Німеччина, яку західні держави тривалий час розглядали як основного суперника, після завершення Другої світової війни повинна була стати їхньою опорою і бар'єром від поширення комунізму. Тому німецьке питання так і не вдалося вирішити спільно, рішення Потсдамської конференції так і не були повністю втілені в життя, а Німеччина була поділена.

Уже 7 вересня 1949 р. було проголошено Федеративну Республіку Німеччини, яка не без допомоги західних держав дуже швидко відновила свою могутність. А через місяць у радянській зоні окупації було проголошено Німецьку Демократичну Республіку. Майже одночасно з цими подіями було створено НАТО – організацію, яка мала б забезпечити стабільність і безпеку в Західній Європі.

Прийняти ФРН в НАТО відразу після створення, на фоні подій, що відбувалися під час Другої світової війни, в той момент було нереальним. Німецька армія показала себе з найкращого боку під час війни, тому не дивно, що західні держави (зокрема, США) хотіли хоча б частково зберегти її. Це

зумовило величезне незадоволення Франції, яка найбільше боялася будь-якого посилення Німеччини і була проти навіть потенційно небезпечного сусіда. Надто часто Франція та Німеччина воювали між собою протягом останніх двох століть. Тому на початку 50-х років про будь-яке переозброєння Німеччини, навіть у складі НАТО, не могло бути й мови.

Варто врахувати і позицію власне Німеччини. Конрад Аденауер був не в захваті від кількості радянських військ на території НДР. Західні держави поділяли ідею створення Німеччиною своїх власних збройних сил, однак тоді втілити цей задум у життя було практично нереально. Адже це призвело б до ще більшого напруження у відносинах між західними державами та СРСР, а розгортання нового конфлікту не було вигідним жодній зі сторін.

Ситуація змінилася після початку війни в Кореї – першого серйозного конфлікту часів «холодної війни», коли чітко простежувався розподіл світу на два табори. Саме тоді прийнято рішення перетворити НАТО в значно дієвішу оборонну організацію з власними військовими структурами, куди з часом планували інтегрувати і Німеччину. Франція знову була проти і висунула пропозицію створити окрему від НАТО європейську армію, однак її пропозиції було відхилено. Франція у такий спосіб намагалася зберегти більшість важелів впливу на світову політику (і ситуацію в Європі, зокрема) в своїх руках, а не зосереджувати все в руках США.

Фактично було три варіанти подальшого розвитку подій: створити німецьку федеральну поліцію для внутрішньої безпеки і як основу для майбутньої німецької армії; запросити Західну Німеччину в НАТО та створити невелику армію, яку б відразу можна було інтегрувати у військові структури НАТО; за французьким сценарієм – створити європейську армію, в якій також передбачали участь німецьких військових. Створення військових формувань Німеччини Аденауер розглядав як можливість завершення окупації Німеччини військами союзників. Він був прихильником власної армії, адже варіант служби німецьких військових у підрозділах НАТО без наявності власної армії робив їх по суті просто найманцями¹.

Вже з 1951 р. розпочалися переговори щодо вступу Західної Німеччини в НАТО. Німеччина погодилася піти на компроміс і задекларувати примирення з Францією. Ідею спільної європейської армії вважали не надто вдаюю, адже вся Європа без винятку була надто ослабленою після довготривалої війни, отож посправжньому гарантувати європейську безпеку могла лише НАТО на чолі з США.

Важливим було визначити такий розмір німецької армії, якого було б достатньо для оборони держави і який би, з іншого боку, могла прийняти Франція. ФРН намагалася тоді піти на будь-які поступки, адже побоювалась, що це питання можуть почати вирішувати без її участі, запросивши до переговорів СРСР.

¹ Вступление Германии в НАТО: 50 лет спустя [Электронный ресурс] / Хафтендорн Хельга. – Режим доступа: <http://www.nato.int/docu/review/2005/issue2/russian/history.html> [01.02.2011].

Спочатку так і було домовлено про створення європейської армії, однак цей процес тривав би доволі довго, а зміцнювати оборону Європи, яка без Німеччини була б неповною (на фоні війни в Кореї та при посиленні СРСР), потрібно було негайно. В результаті Франції так і не вдалося взяти під свій контроль процеси переозброєння Німеччини, а європейську армію так і не було створено. Після того, як цю ідею не було реалізовано, країни повернулися до плану інтеграції Німеччини в НАТО. Великобританії та США вдалося переконати Францію, пообіцявши розмістити свої військові формування в Європі, щоб контролювати переозброєння Німеччини, а Німеччина, в свою чергу, змогла виступати в переговорах рівноправним партнером, чого не було ні в Версалі, ні в Потсдамі.

Північноатлантична рада 23 жовтня 1954 р. прийняла рішення запросити ФРН в НАТО, а офіційно Німеччина стала повноправним членом НАТО 6 травня 1955 р. Відповідно до статті 24 основного закону Німеччини – країна “може з метою забезпечення миру увійти в систему взаємної колективної безпеки; при цьому вона погоджується на обмеження своїх суверенних прав з метою встановлення і забезпечення мирного і стабільного устрою в Європі і у відносинах між народами всього світу”², тобто Німеччина стала членом НАТО на законних підставах.

Коли Німеччину приймали в НАТО, всі очікували швидкого створення збройних сил загального призначення – для створення противаги СРСР. Дуже швидко створили законодавчу базу для створення власної армії, проте давалися ознаки такі проблеми, як відсутність досвідченого офіцерського складу, матеріальної бази, не дуже охоче саме населення йшло в армію. Перша німецька дивізія увійшла до складу об'єднаних сил НАТО лише 1957 р. Результат процесів, що розпочалися ще тоді, можна побачити сьогодні. Німеччина володіє однією з найбільших і найсильніших армій в Європі.

Приєднання 1955 р. ФРН до НАТО доволі сильно вплинуло на міжнародно-політичну ситуацію в Європі та світі. До об'єднання Німеччини в єдину державу збройні сили ФРН не були самостійними, а підпорядковувалися НАТО. Тодішній Бундесвер у матеріально-технічному відношенні повністю залежав і підпорядковувався НАТО. Німеччина хоч і мала свої збройні сили, проте не мала національних структур управління. Керівництво збройними силами здійснювала НАТО.

Відповідно до Північноатлантичного договору, ФРН повинна була виконувати свої зобов'язання у випадку початку військових дій, агресії проти одного з країн-членів альянсу. Зокрема, в Північноатлантичному договорі у ст. 5 зазначено, що “Сторони погоджуються, що збройний напад на одну або кількох із них у Європі чи у Північній Америці вважатиметься нападом на них усіх: і, відповідно, вони домовляються, що в разі здійснення такого нападу кожна з них, реалізуючи своє законне право на індивідуальну чи колективну самооборону, підтверджене Статтею 51 Статуту Організації Об'єднаних Націй, надасть

² Основной закон Федеративной Республики Германия [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://vivovoco.rsl.ru/VV/LAW/BRD.HTM> [03.02.2011].

допомогу тій Стороні або Сторонам, які зазнали нападу, і одразу здійснить, індивідуально чи спільно з іншими Сторонами, такі дії, які вважатимуться необхідними, включаючи застосування збройної сили, з метою відновлення і збереження безпеки у Північноатлантичному регіоні”³. Про кожний такий збройний напад і про всі заходи, вжиті у зв'язку з ним, буде негайно повідомлено Раду Безпеки ООН. Такі заходи будуть припинені після того, як Рада Безпеки вживе заходів, необхідних для відновлення і підтримання міжнародного миру та безпеки.

Новий етап у зовнішній політиці Німеччини розпочався після об'єднання країни. Хоча були об'єднані дві абсолютно різні за ідеологією частини, Німеччина продовжила курс європейської інтеграції, залишилася в системі відносин НАТО та ЄС.

Протягом “холодної війни” Німеччина займала особливе місце серед решти європейських держав. Вона була найбільш вірогідним місцем для початку конфлікту між двома конфронтуючими блоками. Приналежність ФРН до НАТО, з одного боку, і НДР до Організації Варшавського договору, з іншого, тільки посилювало напруження у регіоні. Протягом приблизно 40 років тут виникали постійні кризи, окремо стояла проблема Західного Берліна, яка досягла своєї кульмінації в серпні 1961 р., коли навколо Західного Берліна був побудований знаменитий символ “холодної війни” – Берлінський мур і утворена прикордонна смуга. Тільки 1971 р. вдалося досягти певного компромісу, і місто отримало особливий статус. І лише через 18 років після цього, коли вже було зрозуміло, що об'єднання Німеччини, як і розпад СРСР і завершення “холодної війни”, неминуче, було відкрито кордон між Західним та Східним Берліном.

Розпочалися довготривалі переговори про об'єднання Німеччини, ключовим питанням яких було саме питання участі об'єднаної країни в НАТО. На той час така ситуація була б прямою загрозою безпеці СРСР. Радянське керівництво прямо заявляло про неприйнятність членства майбутньої об'єднаної Німеччини в НАТО.

Після зтяжких переговорів, що розпочалися в Москві, продовжилися на Ставропольщині і завершилися в Архизі, зважаючи на внутрішню ситуацію в СРСР та інших державах Східної Європи, було домовлено про те, що навіть об'єднана Німеччина залишатиметься членом НАТО. В той момент співпраця з Німеччиною як з членом НАТО була значно вигідніша СРСР, ніж міжнародно-політична невизначеність чи конфронтація.

Єдине, чого вдалося домогтися радянському керівництву, це те, що війська НАТО не будуть розташовані на території колишньої НДР, також там не буде розташовано жодного виду зброї масового ураження та засобів її доставки.

У Договорі про остаточне врегулювання щодо Німеччини від 12 вересня 1990 р. було чітко визначено правовий статус держави, закріплено її кордони, права і відповідальність. Відповідно до цього договору, в Європі не створювалася нова держава, а розширювалася ФРН, що існує з 1949 р.

³ Північноатлантичний договір [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=950_008 [05.02.2011].

Німеччина відмовлялася від будь-яких територіальних претензій до країн-сусідів, від виробництва, володіння та розповсюдження ядерної, хімічної та біологічної зброї. Договір не зачіпав право об'єднаної Німеччини на участь у будь-яких союзах, отож офіційно було підтверджено правомірність членства ФРН у НАТО⁴.

Спочатку Німеччина, зважаючи на минуле, проводила дуже обережну політику щодо участі своїх збройних сил у будь-яких військових операціях. Лише в другій половині 90-х років Німеччина почала брати участь у миротворчих операціях. А участь німецьких військово-повітряних сил в операціях НАТО в Югославії (1999) стала першою військовою акцією, в якій після Другої світової війни були задіяні німецькі збройні сили.

Тобто ситуація кардинально змінилася, коли Німеччина після об'єднання отримала повний суверенітет. З початку 1990-х років німецькі солдати у співпраці з іншими союзниками почали брати участь у так званих операціях з підтримання миру та миротворчих місіях.

Першою операцією об'єднаної Німеччини була операція "Sharp Guard" (1993–1996) – ембарго проти колишньої Югославії. В Адріатичному морі перебували військово-морські сили НАТО, в тому числі два німецьких есмінці і фрегати, а також декілька патрульних літаків. Це була спільна операція НАТО та Західноєвропейського союзу, що розпочалася 15 червня 1993 р. і тривала до 19 червня 1996 р. Ця операція допомогла стримати конфлікт у колишній Югославії і створити сприятливі умови для підписання мирної угоди з питання врегулювання конфлікту в Боснії та Герцеговині. Крім німецьких збройних сил були задіяні війська Бельгії, Канади, Данії, Франції, Греції, Італії, Нідерландів, Норвегії, Португалії, Іспанії, Туреччини, Великобританії та США⁵.

В цей же час паралельно відбувалася операція "Deny Flight" (1993–1996) з контролю за дотриманням режиму зон, заборонених для польотів над Боснією та Герцеговиною. Операція НАТО, що проходила під егідою ООН, розпочалася 12 квітня 1993 р. Спочатку головним завданням було контролювати польоти над територією Боснії та Герцеговини, згодом місію було розширено і вона передбачала безпосередню авіаційну підтримку наземних військ ООН у Боснії та Герцеговині. В операції брало участь дванадцять держав-членів НАТО: Бельгія, Канада, Данія, Франція, Німеччина, Італія, Нідерланди, Норвегія, Іспанія, Туреччина, Великобританія і США; її завершено 20 грудня 1995 р. Від цих 12-ти держав було разом близько 4500 військовослужбовців, які базувалися на авіабазах п'яти країн: Франції, Німеччини, Греції, Італії, Великобританії, а також на авіаносцях, що перебували в регіоні; 8 країн надали 239 літаків, майже половина з яких американські⁶. Вона відіграла надзвичайно важливу роль у

⁴ Договір про остаточне врегулювання стосовно Німеччини [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://uazakon.com/document/tpart17/isx_17438.htm [03.02.2011].

⁵ Operation Sharp Guard [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nato.int/ifor/general/shrp-grd.htm> [19.02.2011].

⁶ Operation Deny Flight [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.globalsecurity.org/military/ops/deny_flight.htm [18.02.2011].

боснійській війні. Це було яскравим доказом того, що НАТО після завершення «холодної війни» змогла адаптуватися до нових міжнародних умов і далі забезпечувати мир і стабільність на Європейському континенті. Отож НАТО відіграла одну з ключових ролей у вирішенні Боснійського конфлікту.

Починаючи з 1995 р. в місії “SFOR (Stabilisation Force in Bosnia and Herzegovina)” було задіяно 1700 німецьких солдатів. Операцію було перейменовано в “EUFOR” в 2004 р. і переведено під управління Європейського Союзу. Це рішення прийнято на саміті НАТО в Стамбулі у червні-липні 2004 р.: вирішено припинити операцію в рамках НАТО і продовжити її вже силами Європейського Союзу⁷. Стабілізаційні сили в Боснії і Герцеговині – це багатонаціональні збройні сили під керівництвом НАТО, що діяли в рамках підтримки миру в Боснії та Герцеговині, перед якою було поставлене завдання контролю за виконанням Дейтонських угод. Загалом в операції брали участь військові з 38-ми країн світу, в тому числі і Німеччини.

Німецькі війська 1999 р. вперше брали участь у наступальній операції НАТО. Це були повітряні нальоти під час війни проти Союзної Республіки Югославії: у них задіяли німецькі винищувачі-бомбардувальники (вперше після завершення Другої світової війни).

Військова операція НАТО “Operation Allied Force” проти Союзної Республіки Югославія тривала з 24 березня до 10 червня 1999 р. і зумовила до виводу югославських військ з території Косово та Метохії, що перейшли під контроль НАТО⁸. Згодом там побудували американську військову базу, а ще одним непрямим наслідком інтервенції НАТО стало проголошення незалежності Косово 17 лютого 2008 р.

У складі миротворчої місії в Косово (“KFOR (Kosovo Force)”) 1999 р. було задіяно 8500 німецьких солдатів. Основним завданням міжнародних сил, що діяли під керівництвом НАТО, була підтримка миру і стабільності в Косово. Їх створили на підставі резолюції РБ ООН №1244⁹, регіон поділили на 5 зон, а керівництво доручили США, Великобританії, Франції, Німеччині та Італії.

Німеччина відповідала за міжнаціональну оперативну групу “Південь”, до якої, крім німецьких військових, входили також загони з Австрії, Швейцарії та Туреччини. Керівництво операцією щороку змінювали, і за понад 10 років тривалості її 4 рази очолювали німецькі військові: Клаус Райнхард (1999–2000), Хольгер Каммергоф (2003–2004), Рональд Катер (2006–2007).

Під час операції “Essential Harvest” (27 серпня – 26 вересня 2001 р.) 600 німецьких солдатів у складі місії НАТО в Македонії брали участь у

⁷ SFOR [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nato.int/sfor/> [20.02.2011].

⁸ Operation Allied Force [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.globalsecurity.org/military/ops/allied_force.htm [18.02.2011].

⁹ Резолюція 1244 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.un.org/russian/document/scresol/res1999/res1244.htm> [11.02.2011].

роззброєнні албанських екстремістів. Операція тривала 30 днів і завершилася успішно¹⁰.

Також німецькі солдати були задіяні в міжнародному військовому контингенті під керівництвом НАТО в Афганістані з 2001 р. ("ISAF")¹¹. Міжнародні сили безпеки були створені відповідно до резолюції РБ ООН №1386¹². Загони бундесверу діяли в регіональному командуванні "Північ", і за кількістю військових були на третьому місці, поступаючись лише США та Великобританії.

З 2003 р. німецькі фрегати та катери беруть активну участь в операції з попередження терористичних загроз та захисту судноплавства у Середземному морі (операція "Active Endeavour")¹³.

Також Німеччина бере активну участь в операціях НАТО по боротьбі з піратством ("Operation Allied Provider", "Operation Allied Protector" та "Operation Ocean Shield").

Починаючи з 1955 р., таких німецьких громадян призначали на ключові керівні посади в НАТО: Манфред Вернер був генеральним секретарем НАТО (1988–1993), а генерали Адольф Хойзінгер (1961–1964), Йоханнес Стейнхофф (1971–1974), Вольфганг Альтенбург (1985–1989), Клаус Науманн (1996–1999), Харальд Куят (2002–2005) очолювали Військовий комітет НАТО.

Сьогодні Німеччина є активним членом НАТО, вносить понад 18% військового бюджету НАТО, поступаючись за цим показником з усіх країн альянсу лише США і випереджаючи такі країни, як Франція і Великобританія.

Офіційно позиція ФРН з багатьох питань зовнішньої політики була виражена в прийнятій 25 жовтня 2006 р. новій «Білій книзі з питань політики безпеки Німеччини і майбутнього бундесверу». Зокрема, серед завдань оновленого бундесверу згадано попередження регіональних криз, реагування на глобальні загрози, передусім пов'язані з міжнародним тероризмом і розповсюдженням зброї масового знищення. Окрім цього, власну позицію щодо НАТО під час свого перебування при владі висловлювали і німецькі канцлери: Г. Коль доволі обережно ставився до будь-яких різких кроків, пов'язаних з участю німецьких військових в операціях НАТО відразу після об'єднання; Г. Шредер вважав, що НАТО свою місію виконала, і Європі потрібно самій забезпечувати свою безпеку. Змінилася позиція ФРН після приходу до влади А. Меркель. Вона відразу провела ряд зустрічей з тодішнім Генеральним секретарем НАТО Яном де Хооп Схеффером, з яким обговорювала перспективи подальшої співпраці. Це зумовлено деякою зміною позиції Німеччини щодо НАТО. Тоді як колишній

¹⁰ Operation Essential Harvest [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nato.int/fyrom/tfh/home.htm> [19.02.2011].

¹¹ International Security Assistance Force [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.isaf.nato.int/> [15.02.2011].

¹² Резолюція 1386 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.un.org/russian/document/scresol/res2001/res1386.htm> [11.02.2011].

¹³ Operation Active Endeavour // http://www.nato.int/cps/en/natolive/topics_7932.htm [18.02.2011].

німецький канцлер Г. Шредер нерідко виступав за послаблення ролі НАТО в Європі і за створення власних збройних сил об'єднаної Європи, А. Меркель дотримувалася позиції, що саме НАТО була і є гарантом безпеки не лише в Європі, але й у світі загалом, хоча сьогодні Німеччина активно виступає за реформування НАТО. Після об'єднання Німеччини, розпаду СРСР, завершення "холодної війни" і передусім після терористичних атак на США 11 вересня 2001 р. США вже не були настільки сильно зацікавлені в Європейському континенті, як це було в другій половині ХХ ст. У нових умовах трансформації міжнародних систем Європа сама здатна себе захистити. Знову на перший план вийшла ідея спільної європейської армії, що активно реалізовується в рамках Спільної політики безпеки та оборони Європейського Союзу.

Отже, підсумовуючи все вищесказане, можна зробити висновок, що членство Німеччини в НАТО відіграло позитивну роль у розвитку держави. НАТО забезпечила захист Німеччини від можливої агресії з боку СРСР. Німеччина відновила свою військову, економічну і передусім політичну могутність, а після об'єднання знову стала однією з наймогутніших держав не лише Європи, але й світу. Окрім цього, перебування Німеччини в НАТО запевнило інші європейські держави, що нової світової війни за участю Німеччини не буде, що сприяло активному розвитку двосторонньої та багатосторонньої співпраці з цією державою. Після Другої світової війни і протягом "холодної війни" НАТО на чолі з США була основним гарантом безпеки Західної Європи. Велику роль у цьому відіграла саме Німеччина. Після розпаду СРСР, об'єднання Німеччини і фактично завершення "холодної війни" було утворено нову систему міжнародних відносин – світ став багатополярним. Перед кожним з великих і впливових акторів на міжнародній арені постало завдання наново визначити своє місце і роль у новій системі міжнародних відносин. Об'єднання Німеччини в одну велику і могутню державу викликало певне занепокоєння в європейських держав, передусім Франції. Система безпеки в Європі знову могла опинитися під загрозою, однак Німеччина добре засвоїла гіркі уроки минулого і продовжила політику європейської інтеграції та співпраці з НАТО. Подальший розвиток НАТО, посилення трансатлантичного співробітництва з метою попередження виникнення нових загроз та конфліктів, процеси роззброєння, нерозповсюдження зброї масового знищення – все це слугує одним з головних завдань сучасної німецької зовнішньої політики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Договір про остаточне урегулювання стосовно Німеччини [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uazakon.com/document/tpart17/isx17438.htm> [03.02.2011].
2. Основной закон Федеративной Республики Германия [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://vivovoco.rsl.ru/VV/LAW/BRD.HTM> [03.02.2011].

3. Північноатлантичний договір [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=950_008 [05.02.2011].
4. Резолюція Совета Безопасности ООН 1244 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.un.org/russian/document/scresol/res1999/res1244.htm> [11.02.2011].
5. Резолюция Совета Безопасности ООН 1386 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.un.org/russian/document/scresol/res2001/res1386.htm> [11.02.2011].
6. Вступление Германии в НАТО: 50 лет спустя [Электронный ресурс] / *Хафтендорн Хельга.* – Режим доступа : <http://www.nato.int/docu/review/2005/issue2/russian/history.html> [01.02.2011].
7. International Security Assistance Force [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.isaf.nato.int/> [15.02.2011].
8. KFOR – Kosovo Force [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.nato.int/kfor/> [15.02.2011].
9. Operation Active Endeavour [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.nato.int/cps/en/natolive/topics_7932.htm [18.02.2011].
10. Operation Allied Force [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.globalsecurity.org/military/ops/allied_force.htm [18.02.2011].
11. Operation Deny Flight [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.globalsecurity.org/military/ops/deny_flight.htm [18.02.2011].
12. Operation Essential Harvest [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.nato.int/fyrom/tfh/home.htm> [19.02.2011].
13. Operation Sharp Guard [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.nato.int/ifor/general/shrp-grd.htm> [19.02.2011].
14. SFOR [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.nato.int/sfor/> [20.02.2011].

Стаття надійшла до редколегії 05.04.2011

Прийнята до друку 09.09.2011

GERMAN'S PARTICIPATION IN NATO: HISTORICAL-POLITICAL REVIEW

Andry Khimyak

*Ivan Franko National University of Lviv,
vul. Universytetska., 1, Lviv, 79000, Ukraine, tel. (032) 239-41-32*

The article examines situation in Europe after the World War II, analyses German's role in the "cold war", explains German's entry in NATO and its consequences, examines German's activity in NATO after the reunification, gives brief analysis of NATO operations involving German military forces.

Key words: Germany, NATO, “cold war”, NATO military operations, peacekeeping operations, German’s foreign policy.

**УЧАСТИЕ ГЕРМАНИИ В ДЕЯТЕЛЬНОСТИ
СЕВЕРОАТЛАНТИЧЕСКОГО АЛЬЯНСА: ИСТОРИКО-
ПОЛИТИЧЕСКИЙ ОБЗОР**

Андрей Химьяк

*Львовский национальный университет имени Ивана Франко,
ул. Университетская 1, г. Львов, 79000, Украина, тел. (032) 239-41-32*

Рассмотрена ситуация в Европе после окончания Второй мировой войны, проанализированы роль и место Германии в «холодной войне», исследован процесс вступления ФРГ в НАТО и его последствия, рассмотрена деятельность Германии в НАТО после объединения, приведен краткий анализ операций НАТО, в которых были задействованы немецкие вооруженные силы.

Ключевые слова: Германия, НАТО, «холодная война», военные операции НАТО, миротворческие миссии, внешняя политика Германии.